

STRATĒGISKAIS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

VIDES PĀRSKATS

**LĪGATNES NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAI
2019. – 2043. GADAM**

SATURS

SATURS.....	2
IEVADS	4
1. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA GALVENIE MĒRĶI UN ĪSS SATURA IZKLĀSTS, SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM.....	4
1.1. Plānošanas dokumenta galvenie mērķi un īss satura izklāsts	4
1.2. Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem	4
2. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA UN IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS, SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA.....	4
2.1. Vides pārskata sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas	4
2.2. Sabiedrības līdzdalība.....	5
3. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA APRAKSTS UN IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIKTU ĪSTENOTS.....	5
3.1. Ūdens kvalitāte	5
3.1.1. Pazemes ūdeņi	5
3.1.2. Virszemes ūdeņi	6
3.1.3. Prioritārie zivju ūdeņi	7
3.1.4. Peldvietu ūdens kvalitāte.....	7
3.1.5. Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu radītā slodze	7
3.1.6. Ūdens kvalitāte. Secinājumi	8
3.2. Gaisa kvalitāte	8
3.2.1. Stacionārie gaisa piesārņojuma avoti	8
3.2.2. Mobilie gaisa piesārņojuma avoti.....	9
3.2.3. Gaisa kvalitāte. Secinājumi	10
3.3. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas	10
3.4. Atkritumu apsaimniekošana	10
3.5. Zemes dziļu izmantošana.....	11
3.6. Bioloģiskā daudzveidība.....	11
3.6.1. Gaujas nacionālais parks	11
3.6.2. NATURA 2000	11
3.6.3. Dabas pieminekļi:.....	12
3.6.4. Bioloģiski vērtīgas pļavas:	12
3.6.5. Mikroliegumi sugu un biotopu aizsardzībai	13
3.6.6. Dižkoki	13
3.6.7. Bioloģiskā daudzveidība. Secinājumi.....	13
3.7. Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots	13
4. TERITORIJAS, KURĀS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANA VAR BŪTISKI IETEKMĒT VIDES STĀVOKLI	14
4.1. Apdzīvojums un pakalpojumu centri.....	14
4.2. Transporta koridori un inženiertehniskā infrastruktūra	14
4.3. Rūpniecības teritorijas	14
4.4. Dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma teritorijas	14
4.5. Lauku teritorijas.....	15
5. AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTIE VIDES ASPEKTI.....	15
6. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI.....	15
6.1. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi	15
6.2. Nacionālie vides aizsardzības mērķi.....	16

7. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS	17
8. RISINĀJUMI, LAI NOVĒRSTU VAI SAMAZINĀTU PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS BŪTISKO IETEKMI UZ VIDI	19
9. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSS IESPĒJAMO ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS, STRATĒĢISKĀ NOVĒRTĒJUMA VEIKŠANAS APRAKSTS	19
10.KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI	20
11.PLĀNOŠANAS DOKUMENTU ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS	20
12.PAREDZĒTIE PASĀKUMI PLĀNOŠANAS DOKUMENTU ĪSTENOŠANAS MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI	20
13.KOPSAVILKUMS.....	21

IEVADS

Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2019. – 2043. gadam izstrāde uzsākta saskaņā ar Līgatnes novada domes 2013. gada 19. decembra lēmumu (protokols Nr. 18.6.§) un 2019. gada 25. aprīļa lēmumu (protokols Nr. 4.4.§) „Par Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2019. – 2043. gadam izstrādes uzsākšanu”.

Ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums Līgatnes novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentam tiek izstrādāts pamatojoties uz Vides pārraudzības valsts biroja 2019. gada 21. jūnija lēmumu Nr. 4–02/34 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”.

Vides pārskats sagatavots ievērojot Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumus Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” noteiktos principus. Tas balstīts uz Valsts vides dienesta Valmieras reģionālās pārvaldes, Veselības inspekcijas un Dabas aizsardzības pārvaldes Vidzemes reģionālās administrācijas atzinumiem.

1. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA GALVENIE MĒRĶI UN ĪSS SATURA IZKLĀSTS, SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

1.1. Plānošanas dokumenta galvenie mērķi un īss satura izklāsts

Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2019. – 2043. gadam ir teritorijas attīstības ilgtermiņa plānošanas dokuments, kurā noteikta novada attīstības politika. Tā balstīta uz esošās situācijas analīzi, iekšējo un ārējo attīstības faktoru prognozēm, novada attīstības resursu un attīstības potenciāla izvērtējumu, paredzamo mijiedarbību ar citām teritorijām nacionālajā un reģionālajā līmenī.

Stratēģija definē ilgtermiņa attīstības mērķus un formulē ietvaru rīcībai, kā arī parāda teritorijas nozīmīgāko telpisko struktūru attīstību. Stratēģija ir cieši saistīta ar „Līgatnes novada attīstības programmu 2019. – 2025. gadam” un „Līgatnes novada teritorijas plānojumu 2012. – 2023. gadam”.

Stratēģija atbilst Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai līdz 2030. gadam un Vidzemes reģiona attīstības politikai, ir saskaņīga un papildinoša ar apkārtējo pašvaldību attīstības plānošanas dokumentiem.

Ilgspējīgas attīstības stratēģijas struktūra:

I Pašreizējā situācija: ievads, attīstības pamats, stipro un vājo pušu, iespēju un draudu analīze;

II Stratēģiskā daļa: specializācija, nākotnes vīzija un ilgtermiņa prioritātes, funkcionālās saites ar kaimiņu teritorijām;

III Telpiskās attīstības perspektīva: Līgatnes novada telpiskā attīstība, ģeogrāfiskās attīstības asis, kopīgo interešu teritorijas, apdzīvojuma struktūra un publisko pakalpojumu klāsts, galvenie transporta koridori un infrastruktūra, maģistrālie inženierkomunikāciju tīkli, dabas teritorijas, īpaši aizsargājamas teritorijas, kultūrvēsturiski nozīmīgas teritorijas, ainaviski vērtīgas teritorijas, prioritāri attīstāmās teritorijas;

IV Stratēģijas īstenošana un uzraudzība: attīstības rādītāji, Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas ieviešanas uzraudzība.

1.2. Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

Izstrādājot Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju ir ņemti vērā:

- Līgatnes novada Teritorijas plānojums 2012. - 2023. gadam;
- Līgatnes novada Attīstības programma 2019. - 2025. gadam;
- Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030. gadam;
- Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014. – 2020. gadam;
- Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2015. – 2020. gadam.

2. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA UN IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS, SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA

2.1. Vides pārskata sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas

Vides pārskata izstrādē tika izmantoti elektroniski pieejami informācijas avoti, datu bāzes, dažādi publicēti materiāli, valsts institūciju publiskie gada pārskati, sniegtie nosacījumi un informācija, pašvaldības attīstības plāni un publiskie pārskati, pašvaldībā pieejamā informācija.

Lēmuma par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanas pamatojums ir Vides pārraudzības valsts biroja 2019. gada 21. jūnija lēmums Nr. 4–02/34 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi

novērtējuma procedūras piemērošanu”: “ Līgatnes novada pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģija atbilst Likuma 4. panta piektās daļas noteiktajam plānošanas dokumentam, kam Stratēģiskais novērtējums ir nepieciešams (Likuma 4. panta piektā daļa), citu starpā ņemot vērā arī Likuma 23. divi prim pantā noteiktos kritērijus (23. divi prim panta 1) punkta a), b) un d) apakšpunkts, 2) punkta a) apakšpunkts un 4. punkta a) un b) apakšpunkts) un Likuma 3. panta 1) punktā noteikto ietekmes savlaicīgas novērtēšanas principu.

Valsts vides dienesta Valmieras reģionālā pārvaldes ieskatā Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra nav nepieciešama, vadoties pēc plānošanas dokumenta mērķa, būtības un atbilstoši likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4. panta trešās, ceturtās, piektās daļas prasībām, kā arī, ņemot vērā likuma 23.2 pantā noteiktos stratēģiskā novērtējuma nepieciešamības kritērijus. Ja Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādes laikā tiek identificētas darbības, kas saistītas ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1., 2. pielikumā iekļauto darbību īstenošanu vai iespējamu būtisku ietekmi uz apkārtējo vidi, Valsts vides dienests aicina konsultēties par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību.

Veselības inspekcija ir izskatījusi saistošos dokumentus un uzskata, ka Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums nav nepieciešams.

Dabas aizsardzības pārvalde savā atzinumā konstatē, ka telpiskās attīstības stratēģijā plānota apbūves attīstība Ķempju un Augšlīgatnes ciemos un pieļaujama to saplūšana, kā arī rūpniecisko teritoriju attīstība un paplašināšanās Augšlīgatnē. Papildus nepieciešams precizēt sadaļu “Dabas teritorijas un īpaši aizsargājamas dabas teritorijas”, atbilstoši dabas datu pārvaldības sistēmas “Ozols” esošai informācijai. Ņemot vērā iepriekš minēto un izvērtējot likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējuma” 232. pantā ietvertos ietekmes uz vidi stratēģiskā izvērtējuma nepieciešamības kritērijus, Dabas aizsardzības pārvalde uzskata, ka Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai ir nepieciešams piemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru.

2.2. Sabiedrības līdzdalība

Sagatavojot Vides pārskata projektu, ņemti vērā Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 1. redakcijas izstrādes stadijā saņemtie valsts institūciju nosacījumi un cita veida informācija, privātpersonu priekšlikumi.

Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 1. redakcijas un Vides pārskata projekta publiskās apspriešana tiek organizēta vienlaicīgi. Tās termiņš noteikts no 2019. gada 5. augusta līdz 8. septembrim. Ar izstrādāto Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 1. redakciju un Vides pārskata projektu var iepazīties un iesniegt rakstiskus priekšlikumus:

- Līgatnes novada domē Sprinģu ielā 4, Līgatnē, Līgatnes novadā, LV – 4110, domes darba laikā;
- Līgatnes novada domē Nītaures ielā 6, Augšlīgatnē, Līgatnes pagastā, Līgatnes novadā, LV – 4108, domes darba laikā;
- Līgatnes novada domes mājas lapā www.ligatne.lv.
- teritorijas attīstības plānošanas sistēmā TAPIS www.tapis.gov.lv

Sabiedriskās apspriedes sanāksme par Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 1. redakciju un Vides pārskata projektu tiek organizēta 2019. gada 21. augustā.

3. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA APRAKSTS UN IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIKTU ĪSTENOTS

3.1. Ūdens kvalitāte

3.1.1. Pazemes ūdeņi¹

Novada teritorija atrodas Baltijas artēziskā baseina centrālajā daļā, kur nogulumiežu segas biezums sasniedz 800 m. To veido ūdeni caurlaidīgu iežu slāņi (ūdens horizonti) un ūdeni vāji caurlaidīgu iežu slāņi (sprostslāņi). Divi reģionāli sprostslāņi sadala nogulumiežu segu trijās hidrodinamiskajās zonās - aktīvas ūdens apmaiņas jeb saldūdens izplatības zonā, palēninātas ūdens apmaiņas jeb minerālūdeņu izplatības zonā un stagnantajā ūdens apmaiņas jeb augsti mineralizētu sālsūdeņu izplatības zonā. No ūdensapgādes viedokļa nozīmīga ir tikai aktīvās ūdens apmaiņas zona, kurā pārsvarā izplatīts saldūdens. Šīs zonas biezums (līdz Narvas reģionālajam sprostslānim) ir aptuveni 320 – 330 m.

¹ Datu avots: Līgatnes novada teritorijas plānojums 2012.-2023. gadam

Aktīvās ūdens apmaiņas zonu novada teritorijā veido kvartāra un pirmskvartāra devona vecuma nogulumi. Aktīvās ūdens apmaiņas zonu no zemāk iegulošās palēninātās ūdens apmaiņas zonas atdala aptuveni 90 m biežais Narvas reģionālais sprostslnānis, kuru veido ūdeni vāji caurlaidīgu merģeļu, dolomītmerģeļu un mālu slāņi

Līgatnes novads atrodas pazemes ūdensobjektā ar kodu D6. Pazemes ūdeņiem tiek novērtēta ķīmiskā kvalitāte un kvantitatīvais stāvoklis. Pēc Gaujas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāna datiem pazemes ūdens kvantitatīvais stāvoklis un ūdeņu ķīmiskā kvalitāte ūdensobjektā D6 tiek raksturota kā laba.

3.1.2. Virszemes ūdeņi²

Līgatnes novadā virszemes ūdeņi aizņem 260,8 ha, kas sastāda 1,6% no visas teritorijas. Novada teritoriju šķērso Gaujas un Daugavas baseinu ūdensšķirtne. Pēc hidrogrāfiskā iedalījuma lielākā daļa pagasta virszemes ūdeņu ietilpst Gaujas sateces baseinā: Gauja ar kreisā krasta mazajām pietekām - Biempūti, Podupīti, Lielmežu strautu, Amata, Līgatne, Vildoga ar pietekām Sprogu urdziņu, Krāčupīti, Ūdensrijēja upīti un Timermaņu urdziņu, Skaļupe ar 10 mazām pietekām, no kurām lielākās ir Kazupīte, Ellīte, Ķikutupe, un Kumada. Daugavas baseina apgabalā iekļaujas Sudas upe, Zviedrupīte, Immeru, Sāls, Velna, Zviedru ezeri un vairākas mazākas ūdenstilpes teritorijas dienvidrietumos.

Vairums novada ūdenstilpju atrodas Sudas – Zviedru purva ezeru grupā, kopumā vairāki desmiti ezeru, no kuriem lielākie: Ratnieku ezers (44,1 ha) ar dambi sadalīts divās daļās – ratnieku un Muižnieku ezeros, Zviedru ezers (27,3 ha), Immeru ezers (13,7 ha). Tajos mīt zivis – līdakas un asari, ielido zosis, ligzdo pīles. Pie Ratnieku ezera izveidota peldvieta.

Pārējie purva ezeri ir ar mazāk kā 10 ha lielu spoguļa laukumu: Sāls ezers, Velna ezers, Čaulas dzelze, Piļu dzelze, Purgaiļu dzelze, Pēterēnu ezers (Pēterēnu dzelze), Vilkkalna ezers, Dardacis, Dīķīšu ezers.

Citas novada dabīgās un mākslīgās ūdenstilpes:

- Briņķu ūdensrijējs – karsta procesā uz plaisainajiem augšdevona Pļaviņu svītas dolomītu slāņiem izveidojies ezers, zem kura izskalojas arvien jaunas atveres, pa kurām pazemē noplūst ezera un apkārtnes ūdeņi. Atveres darbojas neregulāri – ar laiku tās aizsērē un maina vietu.
- Uzpludinātas ūdenstilpes: Ramas dzirnavezers (Rāmju dzirnavdīķis), Šķēpeļu dzirnavezers, Ķempju dzirnavu dīķis (Ķempju dzirnavezers), Visendorfa dzirnavezers, Sprinkšļu dzirnavezers, Ķopas dīķis, Dravnieku dīķis;
- Līgatnes ezers (Centra dīķis) atrodas Līgatnes pilsētā un ir mākslīgs caurteces ezers, kas pie Līgatnes upes izrakts 19.gs. vidū kā Līgatnes papīrfabrikas ūdensapgādes sistēmas daļa.
- Augšlīgatnes ciemā atrodas mākslīgi veidots Laivenes dīķis. Tā apkārtnē kalpo kā rekreācijas teritorija.

Virszemes ūdensobjektu stāvoklis tiek novērtēts pēc ekoloģiskās kvalitātes (ūdeņu ekosistēmu veselīgums un funkcionēšana) un ķīmiskās kvalitātes (ūdens videi bīstamo un prioritāro vielu koncentrācija). Rezultātus izsaka piecās klasēs: augsta, laba, vidēja, slikta un vāja.

Saskaņā ar Gaujas upju apgabala apsaimniekošanas plāna 2016. - 2021. gadam datiem kopumā novadā ietilpstošo ūdensobjektu ekoloģiskā kvalitāte ir laba. Kā vidēja ūdens kvalitāte ir novērtēta Gaujas ūdensobjektiem ar kodu G205 un G209, kā laba – Amatas ūdensobjektam G210.

Virszemes ūdeņu kvalitāti ietekmē gan dabiskās slodzes (dabiskas izcelsmes vielu notece), gan antropogēnās slodzes. Pēc piesārņojošo vielu ietekmes uz virszemes, kā arī pazemes ūdensobjektiem slodzi rada punktveida un izkliedētais piesārņojums, ko veido noteces no notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm, piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu īpatsvars un šajās teritorijās saglabājies piesārņojums, kā arī lauksaimniecības un mežsaimniecības teritorijām, savukārt hidromorfoloģisku ietekmi uz ūdensobjektiem rada melioratīvās būves (aizsprosti, upju taisnošana u.c.). Līgatnes novadā būtiski ietekmēti ir Gaujas ūdensobjekti ar kodiem G209 un G205, kuros visbūtiskākās slodzes un ietekmes rodas no punktveida piesārņojuma (Valmieras un Cēsu radīto notekūdeņu daudzums un to attīrīšanas pakāpe), plūdu apdraudējums un izkliedētās slodzes.

Ministru kabineta 2011. gada 31. maija noteikumos Nr. 418 „Noteikumi par riska objektiem” noteikti virszemes ūdensobjekti, kuros pastāv risks nesasniegt Ūdens apsaimniekošanas likumā noteikto labu virszemes ūdeņu stāvokli.

² Datu avots: www.ezeri.lv un Līgatnes novada teritorijas plānojums 2012.-2023. gadam

Līgatnes novada teritorijā atrodas Gaujas upju baseina apgabala riska ūdensobjekti:

N. p. k.	Kods	Nosaukums	Posma apraksts	Ūdensobjekta sateces baseinā esošās republikas pilsētas un novadi (šo novadu pagasti un novadu pilsētas) ¹	Būtiskākie riska cēloņi
1.	G205	Gauja	No Braslas līdz Lorupei	Krimuldas novads (Krimuldas pagasts), Līgatnes novads (Līgatnes pagasts), Siguldas novads (Sigulda, Siguldas pagasts)	Izkliedētais piesārņojums un plūdu risks
2.	G209	Gauja	No Amatas līdz Braslai	Amatas novads (Amatas pagasts, Drabešu pagasts, Nītaures pagasts), Cēsu novads, Līgatnes novads, Pārgaujas novads, Priekuļu novads (Priekuļu pagasts), Siguldas novads (Mores pagasts, Siguldas pagasts)	Punktveida piesārņojums (prioritārās un bīstamās vielas, piesārņotas vietas), izkliedētais piesārņojums un plūdu risks

3.1.3. Prioritārie zivju ūdeņi

Ministru kabineta 2002. gada 12. marta noteikumi Nr. 118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti", nosaka prioritāros lašveidīgo un karpveidīgo zivju ūdeņus Latvijā. No tiem Līgatnes novadā atrodas 5 lašveidīgo zivju upes.

Upes un upju posmi, kas noteikti par prioritārajiem zivju ūdeņiem Līgatnes novada teritorijā:

N.p.k.	Upes nosaukums	Upju posma robežu apraksts	Ūdeņu tips*
1.	Amata	no tilta Skujenē līdz grīvai	L
2.	Gauja	no Cēsu pilsētas tilta līdz Inčukalna pagasta tiltam	L
3.	Līgatne	visa upe	L
4.	Skaļupe	visa upe	L
5.	Vildoga	visa upe	L

* L – lašveidīgo zivju ūdeņi.

3.1.4. Peldvietu ūdens kvalitāte

Peldvietu ūdens kvalitāte tiek novērtēta gan laboratoriski pēc mikrobioloģiskajiem parametriem, gan vizuāli, īpašu uzmanību pievēršot ūdens krāsai, peldošiem u.c. atkritumiem ūdenī, naftas produktu saturam, fitoplanktona aļģu saturam (ūdens "ziedēšanai").

Līgatnes novadā neviena peldvieta vai ūdensobjekts, ko izmanto kā peldēšanās vietu, nav iekļauta Veselības inspekcijas oficiāli novēroto iekšzemes peldvietu sarakstā, kas apstiprināts ar Ministru kabineta 2017. gada 28. novembra noteikumiem Nr. 692 „Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība” un kuros Veselības inspekcija veic peldvietu ūdens kvalitātes monitoringu par valsts budžeta līdzekļiem.

3.1.5. Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu radītā slodze

Novadā darbojas gan centralizētas, gan lokālās, gan individuālās sadzīves notekūdeņu kanalizācijas sistēmas. Centralizētās kanalizācijas sistēmas Līgatnes novadā ir izbūvētas Līgatnes pilsētā, Augšlīgatnes, Skaļupju, Ķempju un Ratnieku ciemos, apkalpojot dzīvojamo sektoru, sabiedriskās iestādes un komercuzņēmumus. Pārējās teritorijās ir izbūvētas lokālās un individuālās kanalizācijas sistēmas. Neattīrīti sadzīves notekūdeņi no individuālajām kanalizācijas sistēmām tiek pieņemti un attīrīti Līgatnes pilsētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtās Priežu ielā 4.

Centralizētās notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēmas Līgatnes novada teritorijā³:

N.p.k.	Apdzīvotā vieta	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas	Izplūdes vietas
1.	Augšlīgatne	NAI "Biofiltri", jauda 250 m ³ /dnn	Līgatnes upe
2.	Skaļupes	NAI "Cepurlejas", jauda 90 m ³ /dnn	Gauja
3.	Līgatne	NAI "Priežu iela 4", jauda 100 m ³ /dnn	Gauja

3.1.6. Ūdens kvalitāte. Secinājumi

- 1) Pazemes ūdeņu kvalitāte Līgatnes novadā tiek raksturota kā laba. Gaujas upju baseinu apgabalā kā attīstības mērķis ir noteikts pazemes ūdeņu esošās kvalitātes saglabāšana un nepasliktināšana.
- 2) Nav datu par iespējamo gruntsūdens un pazemes ūdeņu piesārņojumu no šobrīd neizmantotajiem un netamponētajiem ūdensapgādes urbumiem. Jāveic urbumu inventarizācija un uzskaitē. Jāveic neapsaimniekoto un pamesto urbumu tamponēšana, lai novērstu potenciālu pazemes ūdeņu piesārņojumu.
- 3) Virszemes ūdeņu kvalitāte Līgatnes novadā tiek raksturota kopumā kā laba.
- 4) Līgatnes novadā ir veikti ūdenssaimniecības attīstības pasākumi un mazināta nekvalitatīvi attīrītu vai neattīrītu notekūdeņu nonākšana virszemes ūdensobjektos.
- 5) Nav datu par iespējamo vides piesārņojumu no centralizētajām kanalizācijas sistēmām nepieslēgtajām māsasaimniecībām un citiem objektiem. Turpmāk uzmanība pievēršama individuālo kanalizācijas sistēmu tehniskajam stāvoklim. Veicināma individuālo abonētu pieslēgšana centralizētajiem kanalizācijas tīkliem, kur tas iespējams.
- 6) Gaujas, Amatas un Līgatnes upes ir aktīva ūdenstūrisma teritorijas. Lai mazinātu antropogēno slodzi uz ūdensobjektiem un to krastiem, izveidojams pietiekošs skaits labi aprīkotu atpūtas vietu. Veicama to ekspluatācijas uzraudzība, uzkopšana, atkritumu savākšana u.c. pasākumi.
- 7) Līgatnes novadā ir salīdzinoši liela lašveidīgo zivju izplatība novada upēs. Gauja, Līgatne, Kumada, Skaļupe un Vildoga noteiktas kā upes, uz kurām zivju resursu aizsardzības nolūkā aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkādas mehāniskus šķēršļus. Jānovērš organiskā piesārņojuma iekļūšana lašveidīgo zivju ūdeņos, kas varētu radīt nelabvēlīgu ietekmi nepietiekama izšķīdušā skābekļa daudzuma dēļ.
- 8) Līgatnes novada teritorijā nav oficiāli reģistrētu peldvietu. Veselības inspekcija un pašvaldība neveic peldvietu kvalitātes kontroli nevienā ūdensobjektā, kurus izmanto kā peldvietas. Ūdens kvalitātes kontrole novada peldvietās varētu savlaicīgi noteikt iespējamu piesārņojumu un novērst tā ietekmi uz vidi un cilvēkiem.

3.2. Gaisa kvalitāte⁴

Gaisa kvalitāti raksturo galvenie piesārņojošo vielu rādītāji – sēra dioksīds, slāpekļa dioksīds, ozons, oglekļa oksīds un daļiņas (PM10 un PM2,5), kuru paaugstinātās koncentrācijas ietekmē kā cilvēku veselību, tā arī augu veģetāciju. Gaisa kvalitāti Līgatnes novadā ietekmē stacionārie un mobilie piesārņojuma avoti. Novada teritorijā nav uzstādīta neviena gaisa kvalitātes novērojumu stacija. Tuvākās gaisa kvalitātes novērojumu stacijas atrodas Rīgā un Zosēnos. Ņemot vērā to, ka kopumā visā Latvijā gaisa kvalitāte ir raksturojama kā laba, var uzskatīt, ka arī Līgatnes novadā gaisa kvalitāte ir laba.

3.2.1. Stacionārie gaisa piesārņojuma avoti

Par gaisa piesārņojuma iespējamību var spriest pēc piesārņojuma avotu, kas emitē emisijas gaisā, esamības novada teritorijā. Līgatnes novada teritorijā nav izvietoti lieli ražošanas uzņēmumi, kas būtiski ietekmētu gaisa kvalitāti. Atmosfēras piesārņojums no stacionāriem gaisa piesārņojuma avotiem novadā galvenokārt rodas no sadedzināšanas iekārtām katlu mājās, no iekārtām degvielas uzpildes stacijā, kuras emitē gaistošus organiskos savienojumus un iekārtām, kurās kurināmais tiek patērēts ražošanas procesu uzturēšanai. Bez šīm iekārtām novadā ir sastopamas arī tādas iekārtas, kur emisijas rodas no izejvielu izmantošanas vai apstrādes, arī produkcijas ražošanas, t.sk., lauksaimniecisko mājlopu audzēšanas.

³ Datu avots: B kategoriju piesārņojošo darbību atļaujas

⁴ Datu avots: www.meteo.lv

Stacionārie emisijas avoti Līgatnes novada teritorijā⁵:

N.p.k.	Uzņēmums	Piesārņojošās darbības kategorija	Piesārņojošā darbība
1.	SIA "SOLUM ESTATE"	A	Papīra vai kartona ražošana; sadedzināšanas iekārta no 5 līdz 20 MW; iekārtas sadzīves atkritumu šķirošanai vai īslaicīgai uzglabāšanai; notekūdeņu attīrīšanas iekārtas
2.	SIA "R-TECHNOLOGY"	B	Iekārtas gumijas izstrādājumu ražošanai
3.	SIA "L.L.B."	B	Iekārtas nolietoto transportlīdzekļu reģenerācijai un uzglabāšanai
4.	SIA "LĪGATNES KOMUNĀLSERVISS"	C	Iekārtas sāls un sāls maisījumu uzglabāšanai
5.	SIA "KOOL LATVIJA"	C	Degvielas uzpildes stacija; gāzes uzpildes stacija
6.	SIA "BRAUNIS"	C	Dzīvnieku novietnes
7.	ZS "SILI"	C	Dzīvnieku novietnes
8.	ZS "STALTBRIEŽI"	C	Dzīvnieku novietnes
9.	SIA "PURNAVU MUIŽA"	C	Dzīvnieku novietnes
10.	Evija Salamore	C	Dzīvnieku novietnes
11.	SIA "GREENWAY BALTIC"	C	Kokzāģētavas un kokapstrādes iekārtas
12.	SIA "KOKDARBS"	C	Kokzāģētavas un kokapstrādes iekārtas
13.	ZS "ASARU KROGS"	C	Mehānisko transportlīdzekļu, remonta un apkopes darbnīcas
14.	SIA "KS AUTO HALLE"	C	Transportlīdzekļu remonta darbnīca
15.	CDzP SIA		Sadedzināšanas iekārta
16.	SIA "LĪGATNES KOMUNĀLSERVISS"	C	Sadedzināšanas iekārta
17.	SIA "ECO LABEL"	C	Sadedzināšanas iekārta
18.	Līgatnes novada dome	C	Sadedzināšanas iekārta

3.2.2. Mobilie gaisa piesārņojuma avoti

Nozīmīgs mobilo avotu izmešu apjoms iespējams galvenā autoceļa A2 Rīga – Veclaicene – Pleskava tiešā tuvumā. Uz pārējiem valsts autoceļiem satiksmes intensitāte ir mazāka. Par pašvaldības ceļiem datu nav.

Datu apkopojums par autotransporta radīto piesārņojuma apjomu un ietekmi Latvijā netiek veikti. Izmeši no mobilajiem avotiem tiek kontrolēti periodiski, veicot monitoringu uz ceļiem un autotransporta tehnisko apskaušu laikā, kā arī tiek iegūti aprēķinu ceļā.

Satiksmes intensitāte valsts autoceļos Līgatnes novada teritorijā 2018. gadā⁶:

N.p.k.	Kods	Nosaukums	Vidējais automašīnu skaits diennaktī [gab.]	Kravas automašīnu īpatsvars [%]
1.	A2	Rīga – Veclaicene – Pleskava	8650	17
2.	P32	Augšlīgatne - Skrīveri	1515	5
3.	V832	Sigulda - Vildoga - Līgatne	538*	7*

⁵ Datu avots: <http://oas.vdc.lv>

⁶ Datu avots: www.lvceli.lv

4.	V283	Mūrnieki - Līgatne - Augšlīgatne	1429	4
5.	V284	Līgatne - Asaru ezers - Nītaure	276	10
6.	V285	Raiskums - Jātņieki - Līgatne	220	11

* Piezīme: 2017. gada dati

Dati par dzelzceļa ekspluatācijas gaitā radīto piesārņojumu nav pieejami. Valsts akciju sabiedrība "Latvijas dzelzceļš" ir izstrādājusi Rīcības plānu trokšņa mazināšanai dzelzceļa līnijām ar satiksmes intensitāti lielāku par 30000 vilcieniem gadā laika periodam no 2019. līdz 2023. gadam. Dzelzceļa līnijas intensitāte Līgatnes novada teritorijā ir mazāka par 30000 vilcieniem gadā.

Trokšņu līmenis pie galvenā valsts autoceļa A2 Rīga – Veclaicene – Pleskava nav mērīts.

3.2.3. Gaisa kvalitāte. Secinājumi

- 1) Gaisa kvalitātes kontrole Līgatnes novada teritorijā netiek organizēta.
- 2) Stacionārie gaisa piesārņojuma objekti ir apzināti un reģistrēti. Tiem ir izsniegtas piesārņojošo darbību atļaujas.
- 3) Gaisa piesārņojums no mobilajiem piesārņojuma objektiem netiek mērīts. Teritoriju attīstības plānos jāparedz pasākumi buferzonu (apstādījumu un trokšņu barjeru) izveidei gar noslogotāko autoceļu un dzelzceļa posmiem blīvi apdzīvotās vietās.
- 4) Jāuzlabo ceļu segumu, īpaši grants ceļu un ielu segas kvalitāte, apdzīvotās vietās, lai novērstu putekļu izplatību apkārtējā vidē gada sausajos bezsniega periodos.

3.3. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas⁷

Līgatnes novadā saskaņā ar VSIA „Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centra” datu bāzi un reģistru par Piesārņotām un potenciāli piesārņotām teritorijām identificētas 3 potenciāli piesārņotās vietas:

Nr.p.k.	Potenciāli piesārņotā vieta	Apraksts
1.	SIA "KALNA RAUDUVĪTES"	B kategorijas uzņēmums. Kokapstrādes iekārtas, kurās pārstrādā vairāk nekā 3000 m ³ zāģbaļķu gadā vai saražotā produkcija pārsniedz 1000 m ³ gadā; kurināmā ražošana no koksnes, tai skaitā koka skaidām, koksnes miltiem, granulām, ja izmanto 100 m ³ un vairāk izejvielu gadā
2.	SIA "PĪLĀDŽI - 2"	B kategorijas uzņēmums. Kokapstrādes iekārtas, kurās pārstrādā vairāk nekā 3000 m ³ zāģbaļķu gadā vai saražotā produkcija pārsniedz 1000 m ³ gadā; iekārtas koksnes impregnēšanai; kurināmā ražošana no koksnes, tai skaitā koka skaidām, koksnes miltiem, granulām, ja izmanto 100 m ³ un vairāk izejvielu gadā
3.	SIA "PAPĪRFABRIKA "LĪGATNE"*	A kategorijas uzņēmums Papīra un kartona ražošana

* Piezīme: SIA "Papīrfabrika "Līgatne"" darbība ir apturēta un nav atjaunota kopš 2014. gada.

Bez šīm vietām uzmanība pievēršama bijušās atkritumu izgāztuves "Garteči teritorijai Līgatnes pagastā, kura ir reaktivēta 2005. gadā, un bijušās degvielas uzpildes stacijas teritorijai Līgatnē, Brīvības ielā. Šajās teritorijās veicama periodiska ūdens paraugu kontrole ierīkotajos infiltrācijas ūdeņu un gruntsūdeņu piesārņojuma kontroles urbumos.

3.4. Atkritumu apsaimniekošana

Līgatnes novada pašvaldība savas funkcijas atkritumu apsaimniekošanā realizē, pamatojoties uz pašvaldības izdotiem saistošiem noteikumiem atkritumu apsaimniekošanas jomā.

Līgatnes novada teritorijā sadzīves atkritumu apsaimniekošanu nodrošina SIA „Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas organizācija” (ZAAO), kas atkritumus noglabā atkritumu poligonā „Daibe”

⁷ Datu avots: <http://oas.vdc.lv>

Pārgaujas novadā. Par atkritumu savākšanu ar ZAAO uz 01.07.2019. ir noslēgti 633 līgumi ar fiziskam un juridiskām personām. Līgumi par atkritumu savākšanu nav noslēgti 395 adresēs.

Novada teritorijā tiek nodrošināta daļētā atkritumu savākšana Līgatnes pilsētā un Augšlīgatnes ciemā. Novada teritorijā izvietoti 23 EKO punkti, kuros atrodas publiski pieejami konteineri atkritumu šķirošanai - izlietotam iepakojumam un stikla iepakojumam un viens EKO laukums, kurā pieņem dažāda veida šķirotus atkritumus.

Secinājumi:

- 1) Novadā ir izveidota un sekmīgi darbojas atkritumu savākšanas sistēma.
- 2) Veicināma iedzīvotāju izpratnes veidošana par daļīto atkritumu savākšanu un atkritumu apjoma samazināšanas nepieciešamību.
- 3) Veicama kontrole par līgumu noslēgšanu ar atkritumu apsaimniekotāju.

3.5. Zemes dziļu izmantošana

Līgatnes novada teritorijā ir izpētītas divas smilts – grants un smilts atradnes „Vaisuļi” un „Sprinkšļu dzirnavas” un noteikts viens māla prognozēto krājumu laukums „Līgatne”. Neviena no atradnēm šobrīd netiek izmantota.

Novada teritorijā pēc Kūdras fonda datiem atrodas 9 kūdras atradnes vai to daļas. Kūdras atradņu platība aplēsta no 1 līdz 2130 ha, kūdras slāņa dziļumi svārstās no 0,9 līdz 11,6 m. Visu atradņu kopplatība ir 2295 ha un tajās sakopoti gandrīz 9 miljoni m³ lieli kūdras resursi. Lielākā kūdras iegula ir Sudas – Zviedru purvā, kas novadā atrodas tikai daļēji, un tā visa atrodas valsts aizsardzībā Gaujas nacionālā parka teritorijā, Sudas purva rezervāta zonā. Visas atradnes, kas atrodas ārpus Gaujas nacionālā parka robežām veido zemā tipa kūdra.

Secinājumi:

- 1) Līgatnes novada teritorijā nav aktīvu derīgo izrakteņu vietu.
- 2) Ja paredzēts uzsākt derīgo izrakteņu ieguvi, ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, jānovērtē iespējamā ietekme uz aizsargājamām sugām un biotopiem, sevišķi īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, to apkārtnē un mikroliegumu tuvumā.

3.6. Bioloģiskā daudzveidība

Īpaši aizsargājamas dabas teritorijas:

3.6.1. Gaujas nacionālais parks

67% visa novada teritorijas atrodas Gaujas nacionālajā parkā. Gaujas nacionālais parks ir izveidots 1973. gadā ar mērķi saglabāt Gaujas senielejas, tās pieteku ieleju un apkārtnes dabas, kultūrvēsturiskās un ainaviskās vērtības, vienlaicīgi nodrošinot teritorijas ilgtspējīgu attīstību; nodrošināt izziņas tūrisma un atpūtas iespējas, nenoplicinot dabas, kultūrvēsturiskās, ainaviskās, garīgās un estētiskās vērtības; nodrošināt informāciju un izglītošanu par dabas un kultūrvēsturiskajām vērtībām, kā arī veicināt dabas procesu un kultūrvēsturiskā mantojuma izpēti.

Līgatnes novada teritorijā ir visi Gaujas nacionālā parka teritorijas funkcionālo zonu veidi:

- dabas rezervāta (stingrā režīma) zona (daļa Sudas purva rezervāta un Roču meža rezervāta D daļa);
- dabas lieguma zona (Gaujas senielejas liegums, Amatas ielejas liegums, Līgatnes upes liegums, Ratnieku ezera un purva liegums, Sudas purva liegums);
- kultūrvēsturiskā zona (valsts nozīmes kultūras pieminekļa „Līgatnes papīrfabrikas ciemata vēsturiskais centrs” teritorija)
- neitrālā zona (biezi apdzīvotas vietas – Līgatnes pilsēta un Augšlīgatnes ciems);
- ainavu aizsardzības zona (pārējā teritorija).

Gaujas nacionālā parka teritorijas aizsardzība un izmantošana veicama saskaņā ar 2009. gada 30. aprīļa likumu „Gaujas nacionālā parka likums”, Ministru kabineta 2012. gada 2. maija noteikumiem Nr. 317 „Gaujas nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

3.6.2. NATURA 2000

Visa Gaujas nacionālā parka teritorija un attiecīgi 67% visa novada teritorijas atrodas Eiropas Savienības valstu vienotajā īpaši aizsargājamo teritoriju tīklā NATURA 2000. Natura 2000 tīkls ir izveidots

ar mērķi aizsargāt Dzīvotņu direktīvā un Putnu direktīvā minēto apakšsugu vai dzīvotņu veidu galvenās teritorijas. Eiropas nozīmes dzīvotņu veidiem un apakšsugām pieskaita apdraudētus, jutīgus, reti sastopamus, endēmiskus vai arī izcilus piemēru pārstāvjus ar īpašībām, kuras ir tipiskas vienā vai vairākos no deviņiem Eiropas biogeogrāfiskajiem reģioniem. Pavisam ir aptuveni 2000 sugu un 230 dzīvotņu veidu, kuri izplatīti Natura 2000 teritorijās.

3.6.3. Dabas pieminekļi:

- **Anfabrikas klintis.** Atrodas Līgatnes upes kreisajā krastā. Dabas pieminekli veido 17 m augsti smilšakmens atsegumi. Teritorijā atrodas Eiropas Savienības aizsargājami biotopi – smilšakmens atsegumi, avoti un avoksnāji. Nozīmīgs ģeoloģisks un kultūrvēsturisks objekts.
- **Lustūzis.** Atrodas Līgatnes upes labajā krastā. Dabas pieminekli veido smilšakmens atsegumi ar mākslīgi izveidotām pagrabalām. Teritorijā atrodas Eiropas Savienības aizsargājami biotopi – smilšakmens atsegumi un netraucētas alas. Atsevišķi pagrabi ir nozīmīgi kā sikspārņu ziemošanas vietas. Objekts ir nozīmīgs no ģeoloģijas, ainavas un kultūrvēstures viedokļa.
- **Sprīņu iezis.** Atrodas Gaujas kreisajā krastā. Dabas pieminekli veido līdz 45 m augsti smilšakmeņu un mālaino nogulumu atsegumi 450 m garā joslā. Dabas pieminekļa teritorijā atrodas Eiropas Savienības aizsargājami biotopi – nogāžu un gravu meži un smilšakmens pamatiežu atsegumi.
- **Elpju ieža un Vecandrijaņu klinšu apkārtnē.** Teritorija atrodas Gaujas senlejas nogāzē, upes kreisajā krastā un Vildogas upītes kreisajā krastā. Dabas pieminekli veido ar sānu atzariem, gravām un devona iežu atsegumiem bagāta līdz 45 m augsta Gaujas senlejas nogāzes josla. Elpju iezis ir nepārtraukts, 90 m garš atsegums Gaujas krastā. Vecandrijaņu klintis ir posmoti, apsūnojuši, līdz 20 m augsti iežu atsegumi 550 m garā joslā Vildogas kreisajā krastā un 240 m garā joslā Tildurgas jeb Liepu strauta krastos. Dabas pieminekļa teritorijā atrodas Eiropas Savienības aizsargājami biotopi – smilšakmens pamatiežu atsegumi, upju straujtecēs un dabiski upju posmi, nogāžu un gravu meži.
- **Tītmaņu iezis.** Dabas pieminekli Gaujas kreisajā krastā veido krāšņi smilšakmeņi, vairākas nišas un alas, kā arī liela grava ar sāngravām un smilšakmeņu atsegumiem. Tītmaņu ieža līdz 50 m augstais smilšakmens atsegumu joslas kopējais garums ir 520 m, bet lielajā gravā un tās sāngravās esošo atsegumu kopējais garums ir vēl aptuveni 120 m. Tītmaņu iezī kopumā ir vismaz 7 alas un nišas. Dabas pieminekļa teritorijā atrodas Eiropas Savienības aizsargājami biotopi – smilšakmens atsegumi, netraucētas alas, nogāžu un gravu meži.
- **Zanderu dolomīta alas.** Atrodas Līgatnes upes senlejas nogāzē. Atsegumos izveidojušās trīs alas, divas prāvākas nišas un vairāki savdabīgi erozijas veidojumi – arkas, īsas gravas un daudzveidīgas kritenes. Teritorijā atrodas Eiropas Savienības aizsargājami biotopi – nogāžu un gravu meži, minerālvielām bagāti avoti un avoksnāji, karbonātisku pamatiežu atsegumi, netraucētas alas. Konstatētas daudzgadīgās mēnesenes (*Lunaria rediviva*) audzes. Alas ir sikspārņu ziemošanas vieta un noteiktas kā ziemojošo sikspārņu monitoringa stacija.

3.6.4. Bioloģiski vērtīgas pļavas:

- **Bērziņu pļava** – atrodas Gaujas kreisajā krastā pie “Bērziņu” mājām „Bērziņi”, platība – 4,4 ha. Veģetācijas tips - sausa smiltāju, Gaujas virspalu terase. Vērtīga, tipiska, 4 indikatorsugas, liela sugu daudzveidība (40), ainaviska, skats pāri Gaujai uz Gūdu klintīm. Iespējams ir reta suga Tatārijas plaukšķene (*Silene tatarica*).
- **Ķempju Dzirnāvu pļava** – atrodas Līgatnes upes abos krastos pie „Ķempju Dzirnāvu”, platība – 3,5 ha. Veģetācijas tips – mēreni mitra - mitra īstā un platlapju paliene, nogāze. Vidēji vērtīga palienu pļava, kas veidojas par vērtīgu, ainaviska.
- **Tītmaņu pļava** - atrodas Gaujas kreisajā krastā, 200 m no „Tītmaņu” mājām, platība – 4,6 ha. Veģetācijas tips – īstā – vilkakūlas. Ļoti vērtīga, 9 indikatorsugas, ļoti liela sugu daudzveidība (90), atrodas Gaujas virspalu terasē. Konstatēta vīru dzegužpuķe (*Orchis mascula*).
- **Vecandrijaņu gravas pļava** – atrodas 300 m no „Vecandrijaņu” mājām, platība – 1 ha. Veģetācijas tips - īstā, Vildogas upes gravas ZR nogāze. Ļoti vērtīga, 5 indikatorsugas, liels īpatsvars meža un mežmalu sugām. Konstatēta smaržīgā naktsvijole (*Platanthera bifolia*).

3.6.5. Mikroliegumi sugu un biotopu aizsardzībai

Mikroliegumi ir teritorijas, kas tiek noteiktas tikai īpaši retu sugu un to dzīves vietu (biotopu) aizsardzībai. Mikroliegumos ir aizliegtas vai ierobežotas darbības, kas apdraud retās sugas vai biotopa pastāvēšanu.

Līgatnes novada teritorijā ir izveidoti 17 mikroliegumi:

- nogāžu un gravu mežiem – 5;
- primāriem mežiem upju meandru lokos – 2;
- smilšakmens atsegumiem – 2;
- minerāliem bagātiem avotiem un avotu purviem – 2;
- daudzgadīgai mēnesenei (*Lunaria rediviva*) – 3;
- Brauna cietpārdei (*Polystichum braunii*) – 1;
- tūbainai bārklapei (*Trichocoela tomentella*) – 1;
- mazajam ērglim (*Aquila pomarina*) – 1.

Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas kārtību nosaka Sugu un biotopu aizsardzības likums, Meža likums, Ministru kabineta 2000. gada 5. decembra noteikumi Nr. 421 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu”, Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumi Nr. 940 „Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu”. Saskaņā ar šo noteikumu 58. punktu informāciju par mikroliegumā esošo īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnēm un biotopu atrašanās vietu var izplatīt tikai ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju.

3.6.6. Dižkoki

Līgatnes novada teritorijā ir sastopami vairāki dižkoki: parastais ozols (*Quercus robur*), vītols (*Salix*), parastā egļe (*Picea abies*). Dažādās datu bāzēs informācija par dižkokiem atšķiras. Pašvaldība dižkoku inventarizāciju nav veikusi.

3.6.7. Bioloģiskā daudzveidība. Secinājumi

- 1) Līgatnes novada teritorijā ir liela dabas aizsargājamo dabas teritoriju un objektu koncentrācija. Tie ir apzināti, izpētīti un novērtēti.
- 2) Lielākā Līgatnes novada teritorija atrodas Gaujas nacionālajā parkā. Šai teritorijai ir izstrādāts Dabas aizsardzības plāns un Individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.
- 3) Novadā esošās aizsargājamās dabas teritorijas un objekti vienlaicīgi kalpo arī kā tūrisma apskates objekti, līdz ar to svarīgi ir nodrošināt šajās teritorijās un pie šiem objektiem sakārtotu infrastruktūru – norādes zīmes, labiekārtotus celiņus, atkritumu urnas u.c.
- 4) Līgatnes novada attīstības plānošanas dokumentos dabas vides ilgtspēja ir noteikta kā horizontālā prioritāte stratēģiskā mērķa – Iedzīvotāju labklājība sasniegšanai.

3.7. Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir pašvaldības teritorijas attīstības ilgtermiņa plānošanas dokuments, kas balstīts uz Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas ilgtermiņa attīstības mērķiem un prioritātēm, Vidzemes plānošanas reģiona ilgtermiņa attīstības mērķiem un rīcībām un telpiskās attīstības perspektīvu. Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā ir iekļautas citas Līgatnes novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteiktās pamatnostādnes vides aizsardzības jomā.

Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteiktais stratēģiskais mērķis ir iedzīvotāju labklājība, kas balstīta uz ilgtermiņa prioritāšu īstenošanu. Kā ilgtermiņa prioritātes ir noteiktas Cilvēkresursi un demogrāfija un Ekonomiskā attīstība un nodarbinātība, kā horizontālā ilgtermiņa prioritāte - Dabas vides ilgtspēja.

Neīstenojot Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, nenotiktu viedokļu saskaņošana, kas varētu novest pie nepārdomātām rīcībām pieejamo resursu izmantošanā. Stratēģijā izvirzītie rīcības virzieni ir saistoši iedzīvotājiem, uzņēmējiem un pašvaldībai. Stratēģijā noteiktā telpiskā struktūra paredz vispārējās teritorijas attīstības vadlīnijas. Stratēģijas neesamība varētu novest pie vides un ainavu aizsardzības prasību neievērošanas, nepārdomātas infrastruktūras attīstības, dabas aizsardzības un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas pasākumu neievērošanas īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, nepārdomātas tūrisma

infrastruktūras attīstības, kā arī varētu veicināt nepārdomātu mežsaimniecības un lauksaimniecības attīstību, varētu ietekmēt cilvēku dzīves kvalitāti.

4. TERITORIJAS, KURĀS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANA VAR BŪTISKI IETEKMĒT VIDES STĀVOKLI

4.1. Apdzīvojums un pakalpojumu centri

Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā paredzēta esošo apdzīvoto vietu tālāka attīstība, neveidojot jaunus apdzīvojuma centrus ārpus esošajām blīvi apdzīvotām vietām.

Līgatnes pilsētas un Augšlīgatnes ciema apdzīvojums paplašināms administratīvo teritoriju robežās, izmantojot neapgūtās teritorijas. Atbilstoši iedzīvotāju skaitam infrastruktūras un publisko pakalpojumu objekti šobrīd lielākā mērā koncentrēti Līgatnes pilsētā un Augšlīgatnes ciemā, kur turpmākajos attīstības plānos paredzēta esošo pakalpojumu kvalitātes un klāsta pilnveidošana, vienlaicīgi nodrošinot šo centru labu sasniedzamību no pārējās novada teritorijas.

Ratnieku un Skalupju ciemos ieviešami nepieciešamākie publiskie pakalpojumi, attīstāma e-pakalpojumu pieejamība.

Ķempju ciems atrodas tiešā Līgatnes pilsētas tuvumā un perspektīvā paredzama tā saplūšana ar pilsētu. Tādēļ Ķempju ciemā papildus publisko pakalpojumu attīstībai nav būtiska nozīme. Uzlabojama nokļūšana Līgatnes pilsētā un e-pakalpojumu pieejamība. Potenciālajai apbūvei izmantojamās teritorijas ir lauku zemes, kas atrodas Gaujas nacionālā parka ainavu aizsardzības zonā. Tajās neatrodas dabas pieminekļi un biotopi.

Apdzīvojuma koncentrēšana blīvi apdzīvotās vietās nodrošina efektīvu dabas aizsardzības pasākumu realizēšanu notekūdeņu apsaimniekošanas jomā un upju piesārņojuma riska mazināšanu.

Būtisks novada apdzīvojuma struktūras elements ir viensētas, kuru pārdomāta attīstība ir svarīga no lauku raksturīgo ainavu saglabāšanas viedokļa.

4.2. Transporta koridori un inženiertehniskā infrastruktūra

Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā autoceļu, dzelzceļa, maģistrālo gāzes vadu, sakaru līniju un elektrolīniju attīstība plānota esošajās teritorijās. Nav paredzētas jaunas maģistrālo inženierkomunikāciju trases. Lai novērstu esošo transporta objektu un inženierkomunikāciju ekspluatācijas un attīstības negatīvu ietekmi uz vidi, uzmanība pievēršama to tehniskā stāvokļa uzturēšanai, uzlabošanai un modernizēšanai.

Kvalitatīvas satiksmes infrastruktūras izveide ir būtiska novada uzņēmējdarbības attīstībai, novada teritoriju sasniedzamībai un cilvēku dzīves telpas kvalitātes paaugstināšanai. Kvalitatīvi ceļi un ielas vienlaicīgi arī mazina negatīvu autotransporta ietekmi uz vidi.

4.3. Rūpniecības teritorijas

Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā ražošanas teritoriju attīstība plānota esošajās teritorijās Līgatnes pilsētā un Augšlīgatnes ciemā. Rūpniecības teritorijas nav sadrumstalotas, tādēļ tām iespējams izstrādāt vienotus inženierkomunikāciju attīstības risinājumus, kuros ietverta dabas aizsardzības pasākumu īstenošana.

Līgatnes novada teritorijā ir identificētas trīs potenciāli piesārņotas vietas, kas atrodas rūpniecības teritorijās. Šajās vietās nepieciešams konstatēt, vai piesārņojums vispār eksistē, noteikt piesārņojuma pakāpi, izstrādāt dabas aizsardzības plānus, ietverot pasākumus piesārņojuma avotu un seku likvidēšanai.

4.4. Dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma teritorijas

Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai ir piešķirta īpaša nozīme. Dabas vides ilgtspēja ir noteikta kā ilgtermiņa horizontālā prioritāte.

Līgatnes novada unikālās dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma vērtības, reljefs un gleznainās ainavas ir pamats intensīvai tūrisma nozares attīstībai. Tādēļ veidojot un attīstot jaunus tūrisma produktus, uzmanība jāpievērš tūrisma infrastruktūras izveidei, lai novērstu antropoloģiskās slodzes un potenciālā piesārņojuma ietekmi uz vidi.

4.5. Lauku teritorijas

Lauku teritorijas ir teritorijas ārpus Līgatnes pilsētas un ciemu robežām, kas ir novada dabas resursu avots, darba un atpūtas vide. Lauku teritorijās ietilpst meži, lauksaimniecībā izmantojamās zemes, ūdeņi un derīgie izrakšņi.

Līgatnes novadā 47% teritorijas aizņem meži, 33% – lauksaimniecības zemes, 11% – purvi, 2% – virszemes ūdeņi.

Vidējais svērtais lauksaimniecībā izmantojamo zemju kvalitatīvais novērtējums līgatnes novada teritorijā ir 39 balles/ha.⁸

Līgatnes novada lauku teritoriju attīstības virzienu pamatā ir lauku ainavu, ekosistēmu un bioloģiskās daudzveidības saglabāšana. Nav pieļaujama lauksaimniecības zemju noplicināšana, aizaugšana un mērķtiecīga apmežošana. Lauku viensētas saglabājamās kā būtiska lauku ainavas sastāvdaļa. Sekmējama lauku iedzīvotāju iespēja ērti sasniegt novada attīstības centrus.

Līgatnes novada teritorijā meža zemju izmantošana plānota mežsaimnieciskai darbībai, rekreācijai un dabas tūrismam. Mežu resursu izmantošanā un apsaimniekošanā pašvaldība nenosaka papildus prasības esošajiem mežu nozares likumdošanā ietvertajiem nosacījumiem un dabas aizsardzības prasībām.

5. AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTIE VIDES ASPEKTI

Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir izstrādāta izvērtējot pašreizējo vides stāvokli, kā arī ņemot vērā iespējamus riskus vides kvalitātei. Stratēģijas izstrādes procesā tika veikta stipro un vājo pušu, iespēju un draudu analīze, kur tika identificēti arī dažādi ar vidi saistīti aspekti.

Galvenie ar plānošanas dokumentiem saistītie vides aspekti ir:

- dabas un vides kvalitātes saglabāšana, kur uzmanība pievēršama ūdens un gaisa kvalitātei, trokšņu līmenim un vibrācijām, ainavu saglabāšanai;
- bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, kas ietver dabas resursu aizsardzību, dabas teritoriju aizsardzību un saglabāšanu, dabas teritoriju pieejamības nodrošināšanu un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu;
- kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšana iedzīvotājiem.

Ar plānošanas dokumentu saistītie vides aspekti. Secinājumi

Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir vērsta uz ilgtspējīgu teritorijas attīstību un vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu. Stratēģijā plānotajās darbībās nav identificētas būtiskas vides problēmas.

6. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

6.1. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi

Vides aizsardzības jomā valstu starptautiskos mērķus nosaka starptautiskās konvencijas un Eiropas Savienības direktīvas.

Latvijas likumdošanā ir ņemti vērā ES normatīvie akti, politikas dokumenti, t.sk. Eiropas 6. Vides aizsardzības rīcības programma „Vide 2010: mūsu nākotne, mūsu izvēle”, kā arī ANO un citu starptautisku institūciju saistošie dokumenti.

2006. gadā pieņemta Eiropas Savienības ilgtspējīgas attīstības stratēģija, kurā definēts visaptverošs Eiropas Savienības mērķis: saglabāt Zemes spēju nodrošināt dzīvību visā tās daudzveidībā. Eiropas Savienības ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir balstīta uz demokrātijas, dzimumu līdztiesības, solidaritātes, tiesiskuma un pamattiesību ievērošanu, tostarp brīvības un vienādu iespēju visiem principiem. Mērķis ir pastāvīgi uzlabot gan pašreizējo, gan nākamo paaudžu dzīves kvalitāti un labklājību uz Zemes, ievērot kultūras daudzveidību, veicināt dinamisku ekonomiku ar augstu nodarbinātību, kā arī celt izglītības, veselības aizsardzības, sociālās un teritoriālās kohēzijas un vides aizsardzības līmeni pasaulē, kurā valda miers un drošība.

- 1) Konvencija par bioloģisko daudzveidību – Riodežaneiro konvencija (1992.). Konvencijas mērķis - bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, tās komponentu ilgtspējīga izmantošana, godīga un līdztiesīga ģenētisko resursu patērēšanā iegūto labumu sadale, ietverot gan pienācīgu pieeju

⁸ *Datu avots: Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēma par teritoriālo vienību vidējo svērto lauksaimniecībā izmantojamās zemes kvalitatīvo novērtējumu 2014. gadā.*

- ģenētiskajiem resursiem, gan atbilstošu tehnoloģiju nodošanu, ņemot vērā visas tiesības uz šiem resursiem tehnoloģijām, gan pienācīgu finansēšanu.
- 2) Konvencija par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību – Bernes konvencija (1979.). Konvencijas mērķis – saglabāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, kā arī veicināt šādu sadarbību.
 - 3) Konvencija par starptautiskas nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi – Ramsāres konvencija (1971.).
 - 4) Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību – UNESCO konvencija. (1972.). Konvencija definē jēdzienu „dabas mantojums” un nosaka uzdevumus tā aizsardzībai:
 - Dabas pieminekļi – fizikāli un bioloģiski veidojumi vai šādu veidojumu grupas ar īpašu, universālu estētisko vai zinātnisko vērtību.
 - Ģeoloģiski vai fiziogēogrāfiski veidojumi un noteiktas zonas – apdraudētu augu un dzīvnieku sugu dzīves vietas ar īpaši zinātnisku vai saglabāšanas nozīmi.
 - Dabas teritorijas, kam īpašas nozīmes universālas vērtības no zinātnes, saglabāšanas vai dabas skaistuma viedokļa.
 - Valsts pienākums ir tās teritorijā nodrošināt kultūras un dabas mantojuma identifikāciju, aizsardzību, konservāciju, popularizēšanu un saglabāšanu nākamajām paaudzēm. Tādēļ maksimāli jāizmanto esošie valsts resursi un nepieciešamības gadījumā arī starptautiskā palīdzība un sadarbība.
 - 5) Konvencija par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību – Bonnas konvencija (1979.).
 - 6) Konvencija par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem – Orhūsas konvencija (1998.);
 - 7) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/60/EK, ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (Ūdens pamatdirektīva). Direktīvas mērķis ir aizsargāt un uzlabot virszemes un pazemes ūdeņu ekosistēmu stāvokli un veicināt ilgtspējīgu ūdeņu lietošanu, ieviešot integrētu upju baseinu apsaimniekošanas procesu.
 - 8) Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2007/60/EK „Par plūdu riska novērtējumu un pārvaldību”. Direktīva paredz izveidot plūdu riska izvērtēšanas un pārvaldības sistēmu, lai mazinātu ar Kopienā notikušiem plūdiem saistītu nelabvēlīgo ietekmi uz cilvēku veselību, vidi, kultūras mantojumu un saimniecisko darbību;
 - 9) Eiropas Padomes Direktīva 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (Sugu un biotopu direktīva). Direktīva paredz izveidot vienotu Eiropas ekoloģisko tīklu Natura 2000, kurā apvienotas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.
 - 10) Eiropas Padomes Direktīva 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību (Putnu direktīva). Direktīvas mērķis ir aizsargāt, pārzināt un uzraudzīt putnu sugas, putnu sugu dzīvotņu daudzveidību un teritoriju, kā arī noteikt to izmantošanas normas.
 - 11) 2000. gada 20. oktobrī Florencē pieņemtā Eiropas ainavu konvencija.

6.2. Nacionālie vides aizsardzības mērķi

Nacionālā vides un dabas aizsardzības likumdošana un normatīvie akti tiek balstīti uz starptautiskajiem vides aizsardzības mērķiem.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam kā vienu no prioritātēm izvirza dabu kā nākotnes kapitālu. Stratēģijā ir analizētas Latvijas tendences un izaicinājumi dabas ilgtspējīgas apsaimniekošanas jomā, kā arī noteikti prioritārie ilgtermiņa rīcības virzieni un iespējamie risinājumi. Stratēģijā izvirzīts mērķis: “Būt ES līderei dabas kapitāla saglabāšanā, palielināšanā un ilgtspējīgā izmantošanā”.

Vides politikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam izvirza pasākumus, lai sasniegtu virsmērķi – nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot tīrā un sakārtotā vidē, īstenojot uz ilgtspējīgu attīstību veiktas darbības, saglabājot vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un informētību par vides stāvokli.

Vides politikā noteiktie svarīgākie vides aizsardzības mērķi:

- **Gaisa aizsardzība:** “Līdz 2020. gadam samazināt gaisa piesārņojuma ietekmi uz iedzīvotājiem un ekosistēmām līdz līmenim, kas nerada draudus veselībai un neizraisa ekosistēmu degradāciju. Prasību minimums šā mērķa sasniegšanai ir spēkā esošo gaisa kvalitātes normatīvu izpilde un faktiskā emisiju apjoma samazināšana zem emisijas griestu līmeņa”.

- **Klimata pārmaiņas:** “1) Nodrošināt Latvijas ieguldījumu globālo klimata pārmaiņu samazināšanā, ņemot vērā Latvijas vides, sociālās un ekonomiskās intereses; 2) Veicināt Latvijas gatavību pielāgoties klimata pārmaiņām un to izraisītajai ietekmei”.
- **Ūdens resursi un Baltijas jūra:** “Nodrošināt labu ūdeņu stāvokli un to ilgtspējīgu izmantošanu”.
- **Vides piesārņojums un riski:** “Nodrošināt dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu un aizsardzību, veicinot vides risku mazināšanu un pārvaldību”.
- **Vides veselība:** “Samazināt nelabvēlīgo vides faktoru ietekmi uz cilvēku veselību un labklājību, t.sk. novēršot pēc iespējas psihosomatisko ietekmi, ko rada vides veselības informācijas trūkums vai neadekvāta tās komunicēšana sabiedrībai”.
- **Vides monitorings:** “Nodrošināt savlaicīgu un visaptverošu vides un klimata pārmaiņu datu un informācijas apkopošanu un vispusīgu analīzi, lai noteiktu politikas mērķus un atbilstošus pasākumus vides stāvokļa uzlabošanai un savlaicīgai reaģēšanai uz klimata pārmaiņām, kā arī novērtētu līdzšinējo pasākumu un ieguldītā finansējuma lietderību un efektivitāti”.

Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programmas stratēģiskie mērķi:

- Saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabiskās struktūras daudzveidību;
- Saglabāt un veicināt vietējo savvaļas sugu daudzveidību;
- Saglabāt savvaļas sugu, kā arī kultūraugu un mājdzīvnieku šķirņu ģenētisko daudzveidību;
- Veicināt tradicionālās ainavas struktūras saglabāšanos.

Vides un dabas aizsardzības pasākumus reglamentē Latvijas Republikas likumi un Ministru kabineta noteikumi.

7. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā kā stratēģiskais mērķis ir noteikts iedzīvotāju labklājība. Visas plānotās darbība vērstas uz šā mērķa sasniegšanu.

Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas realizācija var tieši un pastarpināti ietekmēt vides stāvokli novada teritorijā.

Paredzētās darbības pēc to ietekmes uz vidi var būt gan pozitīvas, gan negatīvas ietekmes.

Pozitīvas ietekmes ir pasākumiem, kas tieši vai netieši vērsti uz dabas resursu saglabāšanu un pavairošanu, vides kvalitātes uzlabošanu, slodzes uz vidi samazināšanu vai ierobežošanu.

Negatīvas ietekmes ir pasākumiem, kas tieši vai netieši vērsti vai var izraisīt dabas resursu noplicināšanu, dabas kapitāla samazināšanu, vides kvalitātes pasliktināšanu, slodzes uz vidi palielināšanu.

Tiešās ietekmes ir pasākumiem, kas tieši vērsti uz vides un dabas resursu aizsardzību, izmantošanu vai arī tādas iecerētās saimnieciskās darbības, kas izraisa tiešu ietekmi uz vidi. Tiešā ietekme var būt pozitīva, negatīva vai neitrāla. Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir stratēģisks ilgtermiņa plānošanas dokuments, tas neradīs tiešas ietekmes uz vidi, bet kā hierarhiski augstākais pašvaldības plānošanas dokuments veidos ietvaru pašvaldības attīstības un vides politikai, t.sk. attīstības programmā noteiktajām rīcībām, uzdevumiem un teritorijas plānojumā noteiktajai teritorijas izmantošanai. Tiešās ietekmes var radīt:

- **Apdzīvoto vietu attīstība** saistīta ar zemes izmantošanas veidu maiņu, radot jaunu apbūvi un infrastruktūru – ceļus, inženierkomunikāciju tīklus un būves. Līgatnes novada apdzīvojuma struktūras pamatā ir blīvas apbūves koncentrēšana esošajos ciemos un Līgatnes pilsētā, pārējā novada teritorijā saglabājot lauku viensētu apbūves raksturu.
- **Transporta infrastruktūras un inženierkomunikāciju attīstība** var būt saistīta ar zemes izmantošanas veidu maiņu, var palielināt gaisa piesārņojuma riskus. Novada teritorijā transporta infrastruktūras un inženierkomunikāciju attīstība plānota esošajās teritorijās, tādēļ to ietekme uz vides stāvokli ir prognozējama. Ūdenssaimniecības attīstība, ceļu un ielu modernizācija, alternatīvu energoresursu izmantošana un energoefektīva saimnieciskā darbība var veicināt vides piesārņojuma samazināšanu un infrastruktūras pakalpojumu kvalitātes paaugstināšanu.
- **Rūpniecības teritoriju attīstība** var būt saistīta ar zemes izmantošanas veidu maiņu, var radīt jaunu piesārņojuma slodzi, t.i. notekūdeņu apjomu, atkritumu daudzumu, ietekmi uz gaisa kvalitāti un trokšņa līmeni. Līgatnes novada teritorijā ražošanas teritoriju attīstība paredzēta pārsvarā

esošajās robežās Līgatnes pilsētā un Augšlīgatnes ciemā, neparedzot jaunu teritoriju izveidošanu vietās, kur tās varētu radīt būtisku negatīvu ietekmi uz vidi un cilvēkiem.

- **Dabas un kultūrvēsturisko teritoriju attīstība** var palielināt antropoloģisko slodzi uz vides objektiem, radīt lokālus piesārņojumus.
- **Lauku teritoriju attīstība** intensīvas lauksaimnieciskā darbības jomā var ietekmēt ūdeņu kvalitāti, ja netiek ievēroti labas saimniekošanas prakses paņēmieni. Veicot jebkāda veida saimniecisko darbību lauku teritorijā svarīgi ir ievērot dabas vērtību (īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, dabas pieminekļu, ūdensobjektu un biotopu tuvumā), kultūrvēsturiskā mantojuma, ainavas aizsardzības un saglabāšanas noteikumus, aprobežojumus aizsargjoslās u.c. normatīvo aktīvu prasības. Lauksaimniecības zemju konsolidācija un lielāku lauksaimnieciskās ražošanas saimniecību veidošanās veicina intensīvāku zemju izmantošanu un līdz ar to var radīt apdraudējumu videi: zemes auglības samazināšanos un eroziju, minerālmēslojuma (biogēno elementu) un augu aizsardzības līdzekļu noplūdi, ūdensteču piesārņojumu. Saimnieciskās darbības rezultātā mežu teritorijās var tikt ietekmēta apkārtējā vide, radīts piesārņojums, izmainīta mežu ainava un biotopi.

Netiešās ietekmes ir pasākumiem, kas netieši vai pastarpināti rada ietekmi uz dabas resursu aizsardzību un izmantošanu vai vides kvalitāti. Ietekme var būt pozitīva, negatīva vai neitrāla. Netiešās ietekmes veidojas mijiedarbības rezultātā starp vidi un tiešām ietekmēm:

- **Apdzīvoto vietu attīstība:**
 - pozitīva ietekme - ēku un būvju infrastruktūras sakārtošana un teritoriju labiekārtošana veicina vides stāvokļa uzlabošanu, apbūves koncentrācija sekmē ūdenssaimniecības un atkritumu apsaimniekošanas efektivitātes paaugstināšanos,
 - negatīva ietekme - palielinās notekūdeņu radītā slodze uz vidi, atkritumu apjoms, transporta radītās slodzes pieaugums.
- **Transporta infrastruktūras un inženierkomunikāciju attīstība:**
 - pozitīva ietekme - samazinās ārējo faktoru ietekme uz dabiskajiem biotopiem un vides degradāciju kopumā, samazinās ūdeņu piesārņojuma risks,
 - negatīva ietekme - palielinoties satiksmes plūsmas intensitātei, var pieaugt gaisa piesārņojums un trokšņu līmenis.
- **Ražošanas teritoriju attīstība:**
 - pozitīva ietekme - ēku un būvju infrastruktūras sakārtošana un teritoriju labiekārtošana, kā arī ražošanas tehnoloģiskā procesa modernizēšana veicina vides stāvokļa uzlabošanu,
 - negatīva ietekme - var veicināt potenciālā gaisa un ūdens piesārņojuma rašanos, atkritumu apjoma pieaugumu, bīstamo atkritumu rašanos, smaku rašanos, notekūdeņu apjoma un trokšņu līmeņa palielināšanos. Darbības var netieši ietekmēt gruntsūdeņu sastāvu.
- **Dabas un kultūrvēsturisko teritoriju attīstība:**
 - pozitīva ietekme - tūrisma infrastruktūras sakārtošana un teritoriju labiekārtošana veicina vides stāvokļa uzlabošanu, mazina antropoloģisko slodzi uz dabas objektiem,
 - negatīva ietekme - transporta plūsmas pieaugums tūrisma objektu tuvumā var radīt draudus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, aizsargājamiem dabas un kultūras objektiem.
- **Lauku teritoriju attīstība:**
 - pozitīva ietekme - ēku un būvju infrastruktūras sakārtošana un teritoriju labiekārtošana veicina vides stāvokļa uzlabošanu,
 - negatīva ietekme - intensīva lauksaimnieciskā darbība un lauksaimniecības zemju konsolidācija var radīt zemes auglības samazināšanos, eroziju, ietekmēt ūdeņu kvalitāti.

Paredzētās darbības pēc to ietekmes ilguma var iedalīt īstermiņa, vidēji ilga termiņa un ilglaicīgās ietekmēs uz vidi.

Īstermiņa ietekmes

Īstermiņa ietekmes rada visa veida būvniecība, transporta infrastruktūras atjaunošana un paplašināšana, dažāda veida inženiertehnisko komunikāciju ierīkošana, kas tiek veikta cilvēka darbības nepārmainītā vidē. Šādas darbības izraisa relatīvi īslaicīgu traucējumu, un pēc to pabeigšanas nerodas nozīmīgi pēcefekti, ja vien darbības veiktas atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Galvenās ietekmes ir zemeszemes bojājumi, troksnis, putekļu emisijas, atkritumu koncentrēšanās, nejaugas iesārņojošu vielu

noplūdes. Ietekmi iespējams mīkstināt, veicot pasākumus īslaicīgā piesārņojuma lokalizēšanā. Katrā konkrētā gadījumā jāvērtē, vai īslaicīgās ietekmes rezultātā netiek neatgriezeniski iznīcinātas retas sugas vai biotopi.

Vidēji ilga termiņa ietekmes

Vidēji ilga termiņa ietekmes var būt saistītas ar vides piesārņojumu ēku būvniecības laikā, ja tā uzsāka pirms vides infrastruktūras izbūves, palielinātas autotransporta plūsmas radītais vides piesārņojums, jebkāds grunts un gruntsūdens piesārņojums.

Vidēji ilga termiņa ietekmes ir atjaunojamo dabas resursu ieguvei, piemēram, mežistrādei, kas uz laiku izmaina dabisko meža vidi. Ja mežistrāde tiek veikta saudzīgi, ievērojot normatīvos aktus un saglabājot bioloģisko daudzveidību veicinošas struktūras, meža funkcijas atjaunojas.

Īglaicīgas ietekmes

Īglaicīga ietekme ir zemes lietojuma veida maiņai, ūdens objektu morfoloģijas izmaiņām (upju iztaisnošana, hidroelektrostaciju būve), meliorācijas veikšanai, derīgo izrakteņu ieguvei. Tādēļ šādi pasākumi rūpīgi jāizvērtē un jāplāno, veicot arī Ietekmes uz vidi novērtējumu.

Īglaicīgu ietekmi rada teritoriju atmežošana un lauksaimniecības zemju apmežošana. Mežu un lauksaimniecības zemju īpatsvara maiņa rada izmaiņas ainavā, biotopos un virszemes ūdeņu sistēmā.

Ietekmes uz vidi novērtējuma kopsavilkums. Secinājumi

Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas stratēģiskais mērķis ir Iedzīvotāju labklājība. Stratēģiskā mērķa sasniegšanai ir noteiktas prioritātes: Cilvēkresursi un demogrāfija un Ekonomiskā attīstība un nodarbinātība, kā arī horizontālā prioritāte: Dabas vides ilgtspēja.

Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas īstenošanas gaitā ir sagaidāmas gan pozitīvas, gan negatīvas, tiešas un netiešas dažādu iedarbības ilgumu ietekmes uz vidi. Paredzamās ietekmes nerada apdraudējumu vides stāvoklim un cilvēku dzīves kvalitātei.

Ņemot vērā Līgatnes novada atrašanos īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, attīstot paaugstināta riska objektus, veicama paredzēto darbību ietekmes uz vidi novērtēšana.

8. RISINĀJUMI, LAI NOVĒRSTU VAI SAMAZINĀTU PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS BŪTISKO IETEKMI UZ VIDI

Veicot Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā īstenošanas ietekmes uz vidi novērtējumu, analizēta dokumenta stratēģiskā daļa – telpiskā attīstības perspektīva. Tajā ir noteikti nozīmīgie telpiskās struktūras elementi un galvenās funkcionālās telpas, nosakot vadlīnijas šo teritoriju perspektīvai attīstībai un plānošanai:

- apdzīvojuma struktūras un publisko pakalpojumu klāsta attīstībai un plānošanai;
- transporta infrastruktūras un inženierkomunikāciju attīstībai un plānošanai;
- dabas un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju attīstībai;
- kultūrvēsturiski nozīmīgu teritoriju attīstībai;
- ainaviski vērtīgu teritoriju attīstībai.

Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā ir noteiktas prioritāri attīstāmās teritorijas, kas saistītas ar apdzīvoto vietu, ražošanas teritoriju, transporta teritoriju, lauksaimniecības teritorijas un tūrisma teritoriju attīstību.

Tā kā telpiskās attīstības perspektīvas detalizācijas pakāpe ir ļoti zema, un tajā netiek paredzēti būtiski jauni teritorijas attīstības virzieni vai koncepcijas, nav iespējams veikt detalizētu ietekmju uz vidi izvērtējumu. Risinājumus katras konkrētās darbības negatīvo ietekmju uz vidi novēršanai un mazināšanai jāizvērtē un jānosaka, veicot ietekmes uz vidi novērtējumu atbilstoši likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” prasībām un ievērojot Latvijas Republikas normatīvo bāzi dabas aizsardzības jomā.

9. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSS IESPĒJAMO ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS, STRATĒĢISKĀ NOVĒRTĒJUMA VEIKŠANAS APRAKSTS

Plānošanas dokumentam netika izstrādāti alternatīvi varianti. Tā izstrādes gaitā ir izvērtēti un izvēlēti optimāli risinājumi, ņemot vērā iedzīvotāju vēlmes, pašvaldības nostādnes un teritorijas ilgtspējīgas attīstības nosacījumus.

Vides pārskata izstrādes gaitā tika analizēti publiskajās datu bāzēs pieejamie dati par Līgatnes novada teritoriju. Jomās, kur dati nebija konkretizēti, uz Līgatnes novada teritoriju tika attiecināts vispārējais izpētītā apgabala vides datu stāvoklis.

Līgatnes novada pašvaldībai nav fizisku, tehnisku un finanšu resursu, lai veiktu vai pasūtītu padziļinātus vides stāvokļa pētījumus par novada teritoriju.

10. KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI

Plānošanas dokumentu īstenošanas rezultātā netiek prognozēta būtiska negatīva ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un NATURA 2000 teritorijām, tādēļ kompensācijas pasākumi nav nepieciešami. Katrā konkrētā gadījumā, kad darbība tiek plānota īpaši aizsargājamā teritorijā, NATURA 2000 teritorijā, kā arī šīm teritorijām pieguļošās teritorijās, izvērtējama darbības ietekme uz teritorijas ekoloģiskajām funkcijām un bioloģisko daudzveidību.

11. PLĀNOŠANAS DOKUMENTU ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

Līgatnes novads atrodas Latvijas vidienē un Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā nav paredzēti pasākumi, kas gaisa vai ūdeņu piesārņojuma veidā varētu ietekmēt Latvijas kaimiņvalstu teritorijas.

12. PAREDZĒTIE PASĀKUMI PLĀNOŠANAS DOKUMENTU ĪSTENOŠANAS MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI

Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas īstenošanas monitoringa nepieciešamību nosaka Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumi Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”. Plānošanas dokumentu īstenošanas monitoringu veic ar nolūku konstatēt to īstenošanas tiešo vai netiešo ietekmi uz apkārtējo vidi, ūdeni, gaisu, bioloģisko daudzveidību, kultūrvēsturisko mantojumu, cilvēku dzīves un darba telpu, būvniecību, kā arī, lai nepieciešamības gadījumā, izstrādātu teritorijas attīstības plānošanas dokumentu grozījumus.

Plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringam izmanto valsts statistikas datus, informāciju, kas iegūta, veicot vides monitoringu, kā arī citu informāciju, kas ir pieejama izstrādātājam. Tā kā plānošanas dokumenta īstenošanas uzraudzību veic pašvaldība, arī monitoringu nodrošina pašvaldība, nepieciešamības gadījumā konsultējoties ar speciālistiem no Dabas aizsardzības pārvaldes, Valsts vides dienesta reģionālās pārvaldes un citām atbildīgajām institūcijām.

Plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa ziņojums ietver plānošanas dokumenta ieviešanas gaitā radīto ietekmju novērtējumu. Ziņojumā analizē jau ieviesto politikas vai teritorijas attīstības pasākumu efektivitāti, nosakot ieviestā risinājuma ietekmi uz apkārtējo vidi, sociālo sfēru, utt., kā arī izvērtējot, vai izvirzītie mērķi ir sasniegti. Ja tiek konstatēta negatīva ietekme uz vidi, izvērtējama nepieciešamība veikt grozījumus plānošanas dokumentā, iestrādājot tajā ietekmju samazināšanas pasākumus vai izstrādājot alternatīvus risinājumus. Monitoringa pārskats plānošanas dokumenta īstenošanas beigu stadijā sniedz pamatinformāciju jaunam plānošanas ciklam.

Lai atspoguļotu vides stāvokļa izmaiņas un tendences Līgatnes novadā saistībā ar ilgtspējīgas attīstības stratēģijas īstenošanu, izmantojami sekojoši vides indikatori:

- 1) virszemes ūdeņu kvalitāte – virszemes ūdeņos novadīto notekūdeņu daudzums, paliekošais piesārņojums, peldvietu ūdens kvalitāte;
- 2) dzeramā ūdens kvalitāte:
 - dzeramā ūdens analīžu rezultāti;
 - dzeramā ūdens ieguves apjoms
 - dzeramā ūdens zudumi apgādes tīklos;
- 3) gaisa piesārņojums – limitētās un faktiskās emisijas uzskaitē vai aprēķini no katlu mājām, rūpniecības u.c. uzņēmumiem;
- 4) notekūdeņu attīrīšanas iekārtās attīrīto notekūdeņu kvalitāte un rādītāji:
 - savākto un attīrīto notekūdeņu daudzums;
 - fizisko un juridisko personu skaits, kam tiek nodrošināti centralizēti kanalizācijas savākšanas un attīrīšanas pakalpojumi;
 - attīrīto notekūdeņu kvalitātes atbilstība normatīvo aktu prasībām;
 - virszemes ūdeņu kvalitāte, kuros tiek novadīti attīrītie notekūdeņi;

- notekūdeņu attīrīšanas ietaisēs radušos dūņu turpmākā apsaimniekošana;
- 5) centralizētā atkritumu savākšanā iesaistīto mājsaimniecību skaits;
- 6) atjaunoto un pārbūvēto autoceļu un ielu posmu garums;
- 7) apdzīvojuma struktūras attīstība – apbūvēto teritoriju īpatsvars;
- 8) tūristu plūsmas rādītāji;
- 9) realizēto attīstības un investīciju projektu rādītāji.

Monitoringa ziņojums par Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas ieviešanu iesniedzams Vides pārraudzības valsts birojā tā noteiktajos termiņos.

13. KOPSAVILKUMS

Vides pārskats Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2019. – 2043. gadam izstrādāts ievērojot Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumos Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” noteiktos principus, saskaņā ar Vides pārraudzības valsts biroja 2019. gada 21. jūnija lēmumu Nr. 4–02/34 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”. Tas balstīts uz Valsts vides dienesta Valmieras reģionālās pārvaldes, Veselības inspekcijas un Dabas aizsardzības pārvaldes Vidzemes reģionālās administrācijas atzinumiem.

Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2019. – 2043. gadam ir ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikta novada attīstības politika. Tā balstīta uz esošās situācijas analīzi, iekšējo un ārējo attīstības faktoru prognozēm, novada attīstības resursu un attīstības potenciāla izvērtējumu, paredzamo mijiedarbību ar citām teritorijām nacionālajā un reģionālajā līmenī. Stratēģija atbilst Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai līdz 2030. gadam un Vidzemes reģiona attīstības politikai, ir saskanīga un papildinoša ar apkārtējo pašvaldību attīstības plānošanas dokumentiem.

Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2019. – 2043. gadam sastāv no pašreizējās situācijas raksturojuma un analīzes, ilgtermiņa attīstības redzējuma, telpiskās attīstības perspektīvas un pārskata par Stratēģijas īstenošana un uzraudzība kārtību.

Vides pārskatā analizēta Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2019. – 2043. gadam realizācijas iespējamā ietekme uz vides stāvokli novada teritorijā.

Vides pārskata esošās situācijas izpētes daļā konstatēta pazemes, virszemes, zivju ūdeņu un peldvietu ūdeņu kvalitāte, notekūdeņu attīrīšanas iekārtu radītā slodze, noteikti stacionārie un mobilie gaisa piesārņojuma avoti, uzskaitītas potenciāli piesārņotās teritorijas, analizēta atkritumu apsaimniekošana un zemes dziļu izmantošana. Esošās situācijas izpētes daļā ir uzskaitītas Līgatnes novada teritorijā esošās īpaši aizsargājamas dabas teritorijas: Gaujas nacionālais parks, NATURA 2000 teritorija, dabas pieminekļi, bioloģiski vērtīgas pļavas, mikroliegumi sugu un biotopu aizsardzībai un dižkoki. Secināts, ka novada teritorijā vides stāvoklis kopumā vērtējams kā labs.

Vides pārskatā analizētas iespējamā ietekme uz vidi, ja ilgtspējīgas attīstības stratēģija netiktu īstenota un noteiktas teritorijas, kurās plānošanas dokumenta īstenošana var būtiski ietekmēt vides stāvokli. Tās ir:

- apdzīvojumu un pakalpojumu centri,
- transporta koridori un inženiertehniskā infrastruktūra,
- rūpniecības teritorijas,
- dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma teritorijas,
- lauku zemju teritorijas.

Vides pārskatā identificēti ar plānošanas dokumenti saistītie vides aspekti:

- dabas un vides kvalitātes saglabāšana, kur uzmanība pievēršama ūdens un gaisa kvalitātei, trokšņu līmenim un vibrācijām, ainavu saglabāšanai;
- bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, kas ietver dabas resursu aizsardzību, dabas teritoriju aizsardzību un saglabāšanu, dabas teritoriju pieejamības nodrošināšanu un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu;
- kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšana iedzīvotājiem.

Vides pārskatā dota atsauce uz starptautiskajiem un nacionālajiem vides aizsardzības mērķiem, kuru īstenošanu reglamentē Latvijas Republikas normatīvā bāze vides aizsardzības jomā.

Vides pārskatā analizētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas īstenošanas tiešās un netiešās ietekmes uz vidi. Secināts, ka pozitīva vai neitrāla ietekme uz vidi sagaidāma vairumā plānoto darbību rezultātā, kā arī konstatēti faktori un analizēti risinājumi negatīvas ietekmes uz vidi mazināšanai.

Vides pārskatā nav ietverti alternatīvi plānošanas dokumenta risinājumi, kompensēšanas pasākumi un paredzētas darbības, kurām būtu pārrobežu ietekme.

Lai novērtētu Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas īstenošanas paliekošas negatīvas sekas ir, nepieciešams veikt plānošanas dokumentu īstenošanas monitoringu.

Vides pārskatā ir uzskaitīti ilgtspējīgas attīstības stratēģijas īstenošanas monitoringam būtiski vides indikatori, kuru analīze spēs noteikt dokumenta īstenošanas tiešo vai netiešo ietekmi uz apkārtējo vidi, pazemes un virszemes ūdeņiem, gaisu, bioloģisko daudzveidību, cilvēku dzīves telpu:

virszemes ūdeņu kvalitāte;

- dzeramā ūdens kvalitāte;
- gaisa kvalitāte;
- notekūdeņu kvalitatīvie rādītāji;
- centralizētās atkritumu savākšanas sistēmas efektivitāte;
- ceļu un ielu kvalitāte;
- apdzīvojuma struktūras attīstība;
- tūristu plūsmas rādītāji;
- attīstības un investīciju projektu rādītāji.

Kopumā var secināt, ka Līgatnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2019. – 2043. gadam īstenošana nav pretrunā ar starptautiskajām un nacionālajām vides aizsardzības pamatnostādņēm un veicina dabas vides ilgtspējīgu attīstību.